

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Вченою радою Харківської державної
академії культури

Протокол № 7 від 26 лютого 2021 р.

Введено в дію наказом № 36

від 26 лютого 2021 р.

Голова Вченої ради, ректор
Василь ШЕЙКО

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ПРАКТИК
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ХАРКІВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АКАДЕМІЇ КУЛЬТУРИ
(зі змінами та доповненнями)**

Харків, 2021

1. Загальні положення

1.1 Положення про організацію практик здобувачів вищої освіти Харківської державної академії культури (далі – Академія) є складовою в комплексі положень з організації освітнього процесу. Цим Положенням регулюються загальні питання організації, проведення підсумкового контролю усіх видів практики здобувачів вищої освіти Академії.

1.2 Положення розроблене на підставі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII (ст. 51); Положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом МОН України № 93 від 08.04.1993 р., Положення про організацію освітнього процесу в Харківській державній академії культури (зі змінами та доповненнями), (затверджене вченою радою Академії від 31.02.2020 р., протокол № 7 та введено в дію наказом ректора Академії № 25 від 13.02.2020 р.), Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу у Харківській державній академії культури (затверджено наказом ректора Академії 20.03.2018 р.).

1.3 Практика здобувачів освіти закладів вищої освіти України є важливою і невід’ємною складовою частиною освітнього процесу з підготовки фахівців. Зміст та обсяги практик повинні відповідати освітнім програмам відповідного рівня, навчальним планам, наскрізним програмам практики та робочим програмам.

Практика як цикл підготовки входить до числа навчальних дисциплін за семестр і зараховується в баланс навчального часу здобувача вищої освіти. Обсяг практики вимірюється у кредитах.

1.4 Практична підготовка здобувачів вищої освіти забезпечується проходженням різних видів практики та передбачає удосконалення професійно-практичної підготовки здобувачів вищої освіти, надання їм достатнього обсягу знань та умінь відповідно до вимог освітньої програми.

1.5 Практика здобувачів вищої освіти проводиться у структурних підрозділах Академії та на галузевих підприємствах, установах, організаціях різних форм власності згідно з укладеними угодами.

2. Мета і зміст практики

2.1 Метою практики є оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними методами організації праці у сфері майбутньої професійної діяльності, формування професійних компетентностей для прийняття самостійних рішень під час роботи в конкретних суспільно-економічних умовах, вміння застосовувати на практиці знання, отримані в ході вивчення дисциплін професійного, соціально-економічного, гуманітарного циклів, виховання потреби систематично поповнювати свої знання і творчо їх застосовувати у практичній діяльності.

2.2 Практика здобувачів вищої освіти передбачає безперервність та послідовність її проведення для одержання необхідного обсягу практичних навичок.

2.3 Перелік усіх видів практик для кожної спеціальності (освітньої програми), зміст, форми, тривалість і терміни проведення визначаються у відповідних освітніх програмах, навчальних планах і графіку освітнього процесу.

2.4 Навчальними планами освітніх програм Академії передбачені такі види практик:

- навчальна (ознайомлювальна практика для отримання первинних професійних умінь та навичок);
- виробнича (покликана сформувати професійні вміння, навички, компетентності, прийняття самостійних рішень в реальних виробничих умовах шляхом виконання окремих функцій і завдань, властивих майбутній професії).

2.5 Зміст практики – це система наукових знань, практичних умінь і навичок, що визначається цілями і завданнями практичного характеру відповідно до кожного конкретного виду практики.

Зміст і послідовність практик визначається наскрізною програмою, яка розробляється відповідною кафедрою.

2.6 Наскрізна програма практик – це основний навчально-методичний документ, що регламентує мету, зміст, форму та послідовність проведення практик, а також вимоги до проведення підсумкового контролю та критерії оцінювання рівня знань.

Наскрізні програми практик здобувачів вищої освіти у відповідності до стандарту вищої освіти мають відповідати Наказам та рішенням МОН щодо практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

2.7 На основі наскрізної програми практики кафедрами Академії розробляються робочі програми відповідних практик.

3. Бази практики

3.1 Практика здобувачів вищої освіти Академії проводиться на базах, які відповідають меті, змісту, завданням практики.

3.2 Базами практики можуть бути навчальні, виробничі та наукові підрозділи Академії, підприємства, організації та установи будь-якої форми власності в Україні, які повинні відповідати таким вимогам:

- здатність забезпечити виконання програми практики відповідних освітніх рівнів та спеціальностей;
- наявність структур, що відповідають спеціальностям (освітнім програмам), за якими здійснюється підготовка фахівців в Академії;
- кваліфіковане керівництво практикою здобувачів вищої освіти;
- надання здобувачам вищої освіти права користуватися бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики з урахуванням політики конфіденційності підприємства.

3.3 З базами практики (підприємствами, організаціями, установами будь-яких форм власності) Академія завчасно укладає угоди на її проведення за формою, визначеною в Додатку № 1. Угода є юридичною основою для

проведення практики. Тривалість дії угоди погоджується договірними сторонами. Вона може визначитися на період конкретного виду практики або терміном до 5 років.

Якщо в договорі (контракті) на підготовку фахівця обумовлене місце проведення практики, окремі угоди не укладаються.

При проведенні практики в структурних підрозділах академії, угоди не укладаються.

3.4 Для іноземних здобувачів вищої освіти бази практики передбачаються у відповідному контракті чи договорі щодо підготовки фахівців. Якщо це не передбачено, іноземні здобувачі вищої освіти проходять практику в підрозділах Академії або на зовнішніх базах.

Іноземним здобувачам вищої освіти у встановленому порядку видаються програма практики та індивідуальне завдання. Після закінчення практики вони складають звіт в порядку, встановленому кафедрою.

3.5 Здобувачі вищої освіти можуть самостійно з дозволу відповідних кафедр визначати для себе базу проходження практики за умови, що вона відповідає встановленим вимогам для проходження визначеної практики.

3.6 За наявності вакантних місць здобувачі вищої освіти можуть бути зараховані на штатні посади, якщо робота відповідає вимогам програми практики.

3.7 Здобувачі вищої освіти мають право на безоплатне проходження практики на підприємствах, в установах, закладах та організаціях, а також на оплату праці під час виконання виробничих функцій згідно із законодавством.

4. Організація і керівництво практикою

4.1 Відповідальність за організацію, проведення і контроль практик покладається на ректора Академії.

Наказом ректора про проведення практики здобувачів вищої освіти затверджується місце та терміни проведення практики, склад груп, відповідальний керівник практики від кафедри.

4.2 Загальну організаційну діяльність з питань практики та контроль за її проведенням в Академії здійснює керівник виробничої практики, який підпорядкований начальнику навчального відділу.

Керівник виробничої практики від Академії:

- приймає інформацію від керівника факультету (заступника декана, особи відповідальної на факультеті за практику) щодо укладення угод про практику та розподілу здобувачів вищої освіти за базами практик;
- узгоджує з базами практики контингент здобувачів вищої освіти;
- готує накази про практику та узгоджує з деканом;
- готує листи-звернення на бази практики та направлення для здобувачів вищої освіти;
- разом з керівництвом деканату та керівниками практики від кафедри приймає участь у інструктивних зборах, організаційних заходах, установчих нарадах, ознайомлює здобувачів вищої освіти з порядком проходження практики;

- контролює види і терміни проведення практики, визначені навчальними планами;
- здійснює інспектування практики;
- приймає участь у підсумкових зборах (конференціях) на яких аналізують та обговорюють практику, висловлюють пропозиції, рекомендації, побажання щодо вдосконалення організації проведення та зміст практики;
- на основі факультетських звітів про практику готує щорічний підсумковий звіт по академії;
- вивчає нові підприємства й установи з метою використання їх як баз практики для здобувачів вищої освіти академії;
- забезпечує кафедри нормативною документацією з питань практики.

4.3 Відповідальним за організацію і проведення практики на факультеті є декан факультету.

Декан факультету (заступник декана, особа відповідальна на факультеті за практику):

- надає методичну допомогу кафедрам у плануванні організаційної роботи та здійснює нагляд за її виконанням;
- здійснює координацію між керівниками практики від кафедри та керівником практики від Академії (Додаток № 2);
- інформує навчальний відділ щодо укладення угод та розподілу здобувачів вищої освіти за базами практик;
- організує проведення зборів здобувачів вищої освіти з питань практики за участю керівників практики від кафедри;
- здійснює контроль за організацією та проведенням практики кафедрами;
- подає до навчального відділу зведений звіт про проведення практики на факультеті з пропозиціями щодо вдосконалення її організації;

4.4 Безпосереднє керівництво і виконання програми практики забезпечують відповідні кафедри факультетів. Кафедри здійснюють навчально-методичне забезпечення та виконання програми практики.

Випускові кафедри:

- розробляють наскрізні програми практик та робочі програми практики з кожного виду практики здобувачів вищої освіти;
- розробляють і затверджують перелік індивідуальних завдань з методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- удосконалюють комплекс методичного забезпечення організації практичного навчання;
- визначають керівників практики від кафедр;
- формують комісії з прийому заліків з практики і організовують їх роботу, проводять підсумкові конференції за результатами практики здобувачів вищої освіти, заслуховують звіти керівників практики про виконану роботу, розробляють заходи щодо удосконалення проведення практики;
- викладачі кафедр разом із керівником виробничої практики академії вивчають нові підприємства й установи з метою ефективного використання їх як баз практики здобувачів вищої освіти.

- завідувач кафедр узгоджує з керівництвом факультету бази практики і подає інформацію до навчального відділу щорічно у вересні місяці (Додаток № 2).

4.5 Викладач – керівник практики від кафедри:

- на початку практики проводить інформаційні збори на яких інструктує здобувачів вищої освіти з техніки безпеки (Додаток № 3), ознайомлює з порядком отримання документації (направлення, програми, щоденники, індивідуальні завдання, тощо), перелік яких встановлюється у наскрізній програмі практики студентів, з урахуванням специфіки підготовки за певною спеціальністю, освітньою програмою;
- надає консультації здобувачам вищої освіти щодо виконання індивідуальних завдань і робочої програми практики;
- ознайомлює керівників від баз практик з програмою практики й обов'язками, які покладаються на них;
- періодично інформує деканат факультету, завідувача кафедри, керівника виробничої практики від академії про проходження практики, вирішує з ними поточні питання;
- контролює виконання здобувачами вищої освіти правил внутрішнього трудового розпорядку, контролює ведення керівником від бази практики обліку відвідування здобувачами вищої освіти практики;
- здійснює підведення підсумків практики, дає оцінку роботі здобувача вищої освіти, складає звіт і надає його керівникові факультету;
- у складі комісії бере участь у прийнятті заліку з практики.

4.6 Керівництво навчальною, виробничою, переддипломною практикою, керівникам практики від кафедри планувати 1 годину на тиждень на здобувача вищої освіти. За потреби, можливе збільшення кількості годин, не більше ніж до шести годин на добу.

4.7 За наявності вакантних місць здобувачі вищої освіти можуть бути зараховані на штатні посади на період проведення практики, якщо робота на них відповідає вимогам програми практики.

4.8 Здобувачі вищої освіти Академії під час проходження практики зобов'язані:

- до початку практики одержати консультацію щодо оформлення документів (на конференції з практики або в індивідуальному порядку);
- своєчасно прибути на базу практики;
- вивчити і суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- у повному обсязі виконати всі завдання програми практики;
- вести щоденник проходження практики;
- з дотриманням усіх вимог стандартів своєчасно оформити всі документи з практики у формі звіту і скласти залік з практики;
- проходити практику за термінами, визначеними в наказі по академії. Зміна терміну проходження практики з поважних причин або продовження терміну практики здійснюється за рішенням кафедри, узгодженим з деканатом і затверджується наказом по академії.

Здобувачі вищої освіти-практиканти несуть повну відповідальність за виконання програми практики.

Для здобувачів вищої освіти, які навчаються без відриву від виробництва, практика триває один місяць, якщо вони не працюють за спеціальністю.

5. Підведення підсумків практики

5.1 Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання.

Письмовий звіт разом з іншими документами, установленими навчальним закладом (щоденник, характеристика та інше), підписаний та оцінений керівником від бази практики, подається на рецензування викладачу – керівнику практики від кафедри.

5.2 Звіт з практики захищається здобувачем вищої освіти з диференційованою оцінкою в комісії. До складу комісії входять керівники практики від закладу вищої освіти, і, за можливості, від баз практики, викладачі кафедри, які викладали здобувачам вищої освіти спеціальні дисципліни.

5.3 Залік може бути проведений як на базах практики, так і в Академії. Оцінка за практику вноситься в залікову відомість і в залікову книжку здобувача вищої освіти та враховується стипендіальною комісією під час призначення стипендії.

5.4 Здобувач вищої освіти, який не виконав у повному обсязі програму практики та отримав незадовільну оцінку з практики, відраховується з академії за поданням декана факультету.

5.5 Підсумки кожної практики обговорюються на засіданні кафедри, а загальні результати практичної підготовки здобувачів вищої освіти на Раді факультету.

5.6 Звіти здобувачів вищої освіти про практику зберігаються на кафедрах протягом трьох років. Звіти відповідальних за практики на кафедрі про проходження практики здобувачами вищої освіти зберігаються на кафедрах протягом 5 років (Перелік типових документів, що створюються в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів, затверджений Наказом Міністерства юстиції України від 12.04.2012 р. № 578/5).

Додаток №1

УГОДА № _____ на проведення практики здобувачів вищої освіти

м. Харків

“ _____ ” _____ 20 ____ р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони **Харківська державна академія культури** (далі Академія) в особі ректора ШЕЙКА Василя Миколайовича, що діє на підставі статуту і, з другої сторони _____

(юридична назва підприємства, установи, організації)

(далі — база практики), в особі _____

(посада та ПІБ)

що діє на підставі _____ уклали між собою цю угоду на
(статуту підприємства, розпорядження, доручення)
проведення практики здобувачів вищої освіти:

1. БАЗА ПРАКТИКИ ЗОБОВ'ЯЗУЄТЬСЯ:

1.1. Прийняти здобувачів вищої освіти на практику згідно з календарним планом: _____

№ з/п	Шифр і назва спеціальності	Курс	Вид практики	Кількість практикантів	Термін практики	
					початок	закінчення
1.						
2.						
3.						

1.2. Призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою.

1.3. Створити необхідні умови для виконання здобувачами вищої освіти — практикантами програми практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.

1.4. Забезпечити здобувачам вищої освіти-практикантам умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчити безпечних методів праці. Забезпечити спецодягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників.

1.5. Надати здобувачам вищої освіти-практикантам і керівникам практики від Академії можливість користуватись лабораторіями, кабінетами, бібліотеками, технічної та іншою документацією, необхідною для виконання програм практики.

1.6. Забезпечити облік виходу на роботу здобувачам вищої освіти-практикантам. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти Академію.

1.7. Після закінчення практики дати письмову характеристику на кожного здобувача вищої освіти-практиканта, в котрій відобразити якості підготовленого ним звіту.

2. АКАДЕМІЯ ЗОБОВ'ЯЗУЄТЬСЯ:

2.1. За два місяці до початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень — список здобувачів вищої освіти-практикантів, які направляються на практику.

2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.

2.3. Забезпечити додержання здобувачами вищої освіти-практикантами трудової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази

практики нещасних випадків, якщо вони сталися зі здобувачами вищої освіти-практикантами під час проходження практики.

3. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ЗА НЕВИКОНАННЯ УГОДИ:

3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно з законодавством про працю України.

3.2. Всі суперечки, що виникають між сторонами за цією угодою, вирішуються у встановленому порядку.

3.3. Керівництво практикою проводиться безкоштовно.

3.4. Угода складена у двох примірниках: по одному — базі практики і Академії.

3.5. Угода набуває сили після її підписання обома сторонами і діє згідно з календарним планом до кінця 20____ р.

(до 5 років)

4. ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ СТОРІН:

Академія:

Харківська державна
академія культури,
61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
тел.: 771-04-29

База практики:

5. ПІДПИСИ ТА ПЕЧАТКИ:

Академія

(підпис) **Василь ШЕЙКО**

База практики:

(підпис) _____
(ім'я та прізвище)

М.П. “_____” _____ 20__ р.

М.П. “_____” _____ 20__ р.

Додаток №2

План-графік забезпечення практики в ХДАК

№ п/п	Найменування робіт	Термін	Виконавці
1	Затвердження відповідальних за проведення та навчально-методичне забезпечення практикою	вересень	декани факультету
2	Подання керівникові практики від академії замовлень до укладання угод про практику	вересень	заступник декана, (особа відповідальна на факультеті за практику)
3	Розподіл здобувачів вищої освіти за базами практики і подання листів керівникові практики від академії	За два місяця до початку практики	заступник декана, (особа відповідальна на факультеті за практику)
4	Підготовка наказів про практику та лист-направлення для здобувачів вищої освіти	за місяць до початку практики	керівник практики від академії
5	Підготовка листів-звернення та направлення на практику для здобувачів вищої освіти	за місяць до початку практики	керівник практики від академії
6	Проведення практики	за графіком освітнього процесу	керівник практики від кафедри
7	Інспектування практики	за графіком освітнього процесу	керівник практики від кафедри та академії
8	Проведення підсумкових конференцій за результатами практики	протягом місяця після закінчення практики	керівник практики від кафедри
9	Надання щорічного звіту по практиці керівником практики від академії	червень-серпень	декан факультету, керівник практики від академії
10	Налагодження зв'язків з потенційними роботодавцями	постійно	декан факультету
11	Створення ефективної мережі баз практики	постійно	завідувач кафедри
12	Оновлення наскрізних та робочих програм практики	постійно	декан, завідувач кафедри

Додаток №3

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет _____

Кафедра _____

ІНСТРУКТАЖ З ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Нормативно-правовий акт, за яким проводиться інструктаж:

Під час _____ (вказати назву практики) практики у ____ семестрі 20____ / 20____ н. р.

Рівень вищої освіти _____

Курс _____

Спеціальність: _____

Освітньо-професійна програма: _____

Дата проведення інструктажу: _____

Керівник практики від кафедри: власне ім'я ПРІЗВИЩЕ

Інструктаж отримано і засвоєно, у чому розписуємося:

№ з/п	ПІБ	Підпис
1.		
2.		
3.		
4.		

Інженер з охорони праці, що проводить інструктаж відповідальних осіб _____ Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ